



Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

marti
3/15
septemvrie.

Ese totu a opt'a di
Pretinlu pentru Austria
pe jul. - dec. 4 fl. —
Pentru Romania
pe jul. — dec. unu galbenu.

Nr.
31.

Cancelari'a redactinnei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu
IV.
1868.

FAMILI'A PESCARIULUI.

(Legenda bratona.)



unu piscu batutu de valulu intinsei atlantice,
Se afla locuinti'a unui seracu pescariu;
Elu avutia n' aro. Ce-i pasa? E ferice
Candu plas'a o radica c' unu pesce micu macaru.

Cu ceea ce castiga din pescuitu sustiene
Soti'a si copilulu, pe care lu-adoru.
Ei n' au alta placere, decatu candu noptea vine,
Siediendu la focu, se-lu vedia jocandu naintea loru.

Pe ori ce trepta omulu va fi in asta lume,
Dorerea nu inceta d'a-lu urmari mereu;
Ea cauta se afle unu mediu, — si sunt sume! —
Prin cari se-i arete, ca elu e sclavulu seu.

Odata catra sera, pre candu trageau din mare
O plasa incarcata cu pesce, i-a suprinsu
Perfidulu flusu alu apei. Ne mai fiindu scapare,
Amelu striga Penorei, de lungu fiuru cuprinsu:

„In bratie ia copilulu si sue-te pre mine,
Vai! or'a cea din urma acuma ni-a venitu.
Dar' tu fiindu de-a supra mai multu, pote ca-ti vine
Vr' unu mediu de salvare. Te-oiu tiené neclintitu.“

Soti'a este mama! se vaeta . . . indata!
Luandu copilu-n bratie, pre sotiu-i s'a urcatu. . .
Amelu nu se mai vede. . . Penor'a desperata,
Suindu pre mani copilulu, cu gele i-a strigatu:

„Picioarele pre umeri le pune si stai bine,
Vai or'a cea din urma acuma ni-a venitu,
Parintii tei atat'a potu face pentru tine,
De vei scapa gandesc: ce multu ei te-au iubitu!“

Dar' valulu cresce, cresce . . pre mama o afunda,
Copilulu se mai vede tîpandu si tremurandu.
Oh! valulu si pre dinsulu incepe se-lu ascunda
Si com'a lui cea blonda apare candu si candu.

P'unu caru de focu o dina trecandu, de peru lu-
prinde
Si catra ea lu-trage din valulu totu crescandu,
„O! catu de greu esti“ din'a-i dice si-lu cuprinde
O alta coma blonda atunci vediu parentu!

Erá a mamei sale, ca-ci ea mereu tienuse
Copilulu de picioare. . . „O! catu sunteti de grei!“
Dîmbindu li dice din'a. Se-i traga 'n susu se puse
Dar' care fu mirarea candu ea vediu ca-su trei!,

Neci Amelu nu-si lasase sotia de picioare,
Luptandu-se cu mortea, elu o tienea in susu
Si ea tienea copilulu. Dar' din'a salvatore
Cu cate-si trei s' aventa si pre unu piscu i-a jusu.

Chiaru intr'a loru coliba acestu umanu cerchine
Din care ori ce boba e u unu sublinu aroru.
Candu radi'a de sperantia nu mai avau, la fine
Ei scapu prin alu iubirei lantiu viu salvatoriu!
Gr. H. Grandea.

DOMNITIA ROSAND'A.

O schiția dramatică în cinci acte.

(Urmare.)

Rosand'a: Mălescu plăca cu lefegii. Să-i acopere scutul lui Dumnedieu! . . . Asculta, Safto, asculta. . . Mergendu la mórte, ei canta vechiulu cantecu ostasiescu, facutu de Stefanu celu Mare pentru vitezii sei.

Glasuri din afara (cantandu):

Hai, frati! hai, frati!

La navala dati!

La navala dati!

Stégulu v' aperiți!

Hai, frati! hai, frati!

La navala dati!

La navala dati!

Crucea v' aperiți!

Hai, frati! hai, frati!

La navala dati!

La navala dati:

Tiér'a v' aperiți!

(Se repeta departandu-se.)

Rosand'a: (cu o diumetate vóce). Saftico! sê fie óre adevératu, cã printiulu este aice!

Saft'a: Asié spune spatarulu, domnitiá (diarindu josu scrisórea si radicand'o); Dar éta chiaru revasiulu.

Rosand'a: Mie . . . mie nu-mi este iertatu, nu-mi este iertatu a-lu citi.

Saft'a: Asiu! De unde scfi, domnitiá, cã spatoriulu n'a glumitu dupa obiceiú? Póte cã acésta scrisóre nu este decãtu o nascocire ca sê te ispitésca!

Rosand'a: (luandu revasiulu cu sfiéla). Darez Dumnedieu sê fie cum dîci tu, Saftica. . . (Desclide scrisórea) slov'a printiului!

Saft'a: Apoi déca ai inceputu, sfersiesce dara! Câte nu mai cítesce omulu!

Rosand'a: (arucandu o cautatura asupra scrisorii). Printiulu este aice! . . . in sírurile dusimaniilor nostri! . . . Elu cauta lupta . . . lupta cu Timusiu. . . Unulu din duoi o sê péra! . . . Safto, Safto! o sê péra printiulu! Timusiu e pré vitezu! o sê péra printiulu! Mi se rumpe anim'a! o sê péra printiulu! Ce sê facu!

Saft'a: Lu-iubesci pré-multu, serman'a mea stapana!

Rosanda: Lu-iubescu! . . . Lu-iubescu cu atãtu mai multu, cu cãtu mai multu se largesce prapasti'a, ce blastemulu sortii a aruncat'o între mine si între dinsulu!

Saft'a: Inse printiulu póte sê scape.

Rosand'a: Sê scape? . . . Dîci sê scape? . . .

Este cu putintia? Dar atunci . . . atunci va perí Timusiu! Timusiu, tatalu copilului meu! O! nu voiú, nu voiú acést'a, Safto! (Afara se aude sgomotu de arme, alergari si strigãte). Ce este? ce este? (Se repede la usia si se íntelnesce cu Mălescu),

SCENA VI.**Totu aceia si Mălescu.**

Mălescu: A fostu pré-tardíu. Dusimaniú au intratu in cetate o data cu Cazacii, pe cari i gonescu din urma ca pe o turma de vitiei speriatu.

Rosand'a: Dar Timusiu? barbatulu meu?

Mălescu: Va fí fugindu si dinsulu cu altii! Dóra nu e cu stea in frunte. . .

Rosand'a: Veditu-l' ai?

Mălescu: Ba nu cum-va eramu sê-lu cautu! Loculu meu este aice, langa dia, Rosanda! Te voiú aperiá cu capulu meu ímprotiv'a nemeruciloru, ce aru cutediá sê calce pragulu acestei odái. (Scóte sabi'a).

Rosand'a: Ce s'a facutu cu mam'a? cu tat'a?

Mălescu: Maria sa voda erá pe meterezuri. de siguru cã-lu voru fí prinsu dusmanii pe celu de 'ntâiu la intrarea loru in cetate.

Rosand'a: (frangendu-si manele). Dumnedieu meu!

Mălescu: Cãtu privesce pe dómnia, am tramisu pe capitanulu Carlanu, cu o ceta de dorobanti, ca s'ó apere ímprotiv'a obrazniciei moji-ciloru. . . Éta, verisióra, unde ne-a adusa semeti'a lui Timusiu, vrendu sê face tóte numai elu cu Cazacii sei si respingendu pe Moldoveni. ca nu cumva sê-i rapésca cunun'a viteziei!

Rosand'a: (cu sfiéla). Veditu' ai óre pe . . . me íntielegi, vere!

Mălescu: Nu; dar nu me índoescu, cã elu nu va fí remasu in batalia cu manele in sinu.

(Sgomotulu din afara devine estremu.

Se aude spargerea cãtoru-va usie. Mălescu se pune in fati'a usiei din fundu.)

SCENA VII.

Totu aceia si Coribut, in armura de feru, urmatu de patru ostasi. cari aducu pe scandura cada-vrulu lui Timusiu.

Rosand'a: Ueisu! ueisu! sermanulu copilú (si-acopere fati'a cu manele)

Coribut: (catra Mălescu). Arunca sabi'a, boerule; suntemu prieteni, nu dusmani!

Mălescu: Ba de prietesiugu n' arc incatro! Mi-siéde bine si cu sabi'a printiule.

Coribut: (catra ostasi). Puneti-lu aice, in midiloculu odaii (Ostasii de punu josu cadavrulu). (Ostasii esu).

SCENA VIII.

Totu aceia, afara de ostasi.

Milescu: (zimbindu cu ironia). Printiule! Scii óre unu lucru? Reposatulu Timusiu nu imbracă nici o data o camesia de feru.

Coribut: Unu omu ca mine, boerule, s'ar injosí déca ar respunde la toti si la tóte. . . (catra Rosand'a) Acum esti libera domnitia! Neci detori'a catra tiéra, neci detori'a catra barbatu nu te mai impedecca de a fi a mea.

Rosand'a: (descoperindu fati'a). Te 'nseli printiule! Eu nu sum libera. Am avutu unu sotiu, am unu copilu; acum detori'a me léga cu trecutul si cu viitoriulu. Sum detóre a plange pe mormentulu lui Timusiu si voiu zimbí langa léganulu fiiului meu. Neci chiar lacrimile si bucuriele, de adi inainte, nu mai sunt ale mele, printiule. Sum veduva si muma.

Coribut: Dar voiu fi eu tatalu copilului Dtale.

Rosand'a: (cu amaraciune). Dta tata copilului meu! Dta tata acelui nenorocitu, alu caruia parinte cadîù mortu din man'a dtale? Fiiulu meu nu me va vedé neci o data in bratiile ucigasiului lui Timusiu!

Coribut: (facandu unu pasu spre Rosand'a), Dar acést'a nu se póte! acést'a nu va fi! Esti a mea, Rosando!

Milescu: (cu unu gestu de amenintiare) Mai incetu, mai incetu, vitézule cu camesia de feru! Milescu nu glumesce totu-d'a-una!

Rosand'a: (scotiendu din sinu unu pumnaru). Ai ucisu pe tata, printiule; vei ucide si pe mum'a copilului! Inca unu pasu si me vei vedé mórta langa cadavrulu sotiului meu!

(Cortin'a se lasa.)

B. P. Hajden.

(Va urmá.)

SACUNTALA.

Orientele nu ne da numai flori paradisiace, arome iritatóre si profumuri imbetatóre tóte numai pentru simtirile animale ale omului, elu ne procura totu odata si cele mai sublime placeri spirituale.

Productele fantasiei orientale admirabile si stravagante totu odata n' au remasu numai o stransmisiune prin graiulu viiu din generatiuni in generatiuni; fiii iubiti ai sorelui le-au depusu in opere literarie si chiar' artistice cu acelasi farmecu si profumu, cu cari a invelitu natur'a plaiurile pe care ei locuescu.

Mai multu d' unu secolu de candu europeanulu urindu-i-se de lucrurile sale d'a casa, ori câtu de alese fie acelea, curiosu si nesatiosu,

totu odata a inceputu a-si intinde cu tóte midilócele activitatea lui de painginu peste plaiurile cele mai departate si mai ascunse ale afundului orientu, nevoindu-se a prinde in retiulu seu si cea mai neinsemnata muscolitia spre a o sectiuná si studiá.

Ce concuista mai mare póte fi pentru astufeliu de speditiuni, decátu aflarea unoru tesauri literari necunoscuti pana aci.

O astu-feliu de concuista s'a facutu in secolulu trecutulu cu aflarea opereloru poetului indicu *Kalidasa*.

Acestu poetu a trairu pe la finea secolului ultimu inainte de Christosu la curtea unui rege numitu Vicramaditja. Elu a scrisu mai multe opere poetice din cari cea mai insemnata este dram'a „*Sacuntala*“, de care vomu vorbi aici.

Iliad'a si Odiseea nu-si aveau rival'a loru, si-au aflat'o inse acum in Sacuntala, care in toema ca *fam'a* lui Virgilu *vires acquirit eundo*, cu câtu adeca se latiesce séu devine mai cunoscuta, cu atâta devine totu mai mare, mai admirata.

Tóte câte m'asi incercá eu a díce despre sublimitatea acestei opere ar' fi palidu fatia cu cele ce au dísu despre ea doi celebri clasici germani.

Goethe díce câ Sacuntala a eserciatu o influentia asupra lui in intrég'a viétia, si éra in altu locu, câ elu a fostu cufundatu ani intregi in admirarea ei. In altu locu díce:

„De voiesci tu flórea suavei primavere
Fructele-auróse-a tempului tomnosu
De voiesci ce-atítia si-duce placere,
Ce nutresce dulce, satura voiosu,
De voiesci cu-unu nume cerulu si pamentulu
A numí, atuncea nu-i altulu cuventulu
Fara *Sacuntala* nume gloriosu!“

Éta si cuvintele profundului Herder:

„Simpl'a fabula a Sacuntalei ne ofere unu siru de scene de cea mai mare varietate, care de la graci'a cea mai blanda idilica din dunbrav'a bramniloru se inaltia peste nuori la epusulu celu mai sublimu alu unui paradisu. Tóte scenele ei suntu legate cu lantiuri de flori; fiecare scena se desvólta naturalu din insusi lucrulu, ca si flórea din mugurulu seu. In ea se afla o multíme de imagini pe câtu sublime, pe atâta de fine, delicate, cari in vanu le vei cautá in operele greciloru; pentru câ aceste imagine le-a inspiratu tiei, natiunei, si poetului, insusi spiritului lunei si vietii indice.

„Cu tóte câ Sacuntala se abate de la operele teatrale grece, franceze si anglese, ea totusi este o drama, pecátu numai póte fi una, o

drama adevărată, ba așa potă dăce, cea mai grătiosă drama fatalistică. Viéti'a în dăbrăva, la curte este atătu de fidelu descrisă, caracterele atăta de firme și delicate totu odată! Intrig'a séu nodulu dramei se innóda, se incurcă pe nesimțite atătu de tare, încătu moritoriloru se pare nedisolubile. și în fine elu se deslégă în unu modu regală-divin.

„Limb'a este adornată, înflorită, dar' neci odată esagerată, portarea persónelor, fia ele diei séu ómeni, este totu deuna cuviintiósă și gentilă, astfeliu încătu Sacuntal'a nu-si mai află asemenea în tóte limbele, la tóte natiunile.“

Éta pretiulu literariu alu Sacuntalei, necalculabile că alu muntelui de diamantu din povestea populară.

La acéstea mai adaugu, că Sacuntală constă din unu prologu și șapte acte, din cari actulu alu 3-le, 4-le și alu 6-le au și câte unu preludiu.

Sê vedemu acum fabul'a Sacuntalei. În Indi'a traia unu braminu cu numele Visvamitra, care atăta eră de piu, dreptu, și curatu de peccate, încătu însusi dieii se temeau de elu.

Dieii jalusi de acést'a, tramitu la elu pe frumós'a nimfa Menaca, care seducandu-lu a nascutu o féta, pe Sacuntală, pe care inse a spus'o mica la marginea unui riu.

Canva, mai-marele braminiloru ce locuia în o dăbrăva lângă Ganges o află și o ie în cas'a sa.

Ea crescuse mare și se facuse frumósă ca și cum ar' fi ruptă din sóre, pentru că sê me exprimă cu poporul.

Regele Dusiantă se duce odată la venatóre în dăbrăv'a amintită, și candu voiesce sê sageteze o antilopă, i esu nisce bramini înainte si-lu rógă s'o lase urandu-i totu odată că sê i-se nască unu fetioru care se domnéscă peste tóta lumea, și totu odată lu-invita sê se duca la locuinti'a lui Canva care inse nu este a casa, dar' a lasatu pe fi'a sa adoptivă, Sacuntală, că sê în grigésca de óspeti. Ducandu-se regele prin dăbrăva catra casele braminiloru, aude nisce siópte pintre tufe; se opresce, cauta și vede trei fete cu urcióre în mâni udandu la flori. Între aceste eră și Sacuntală.

Regele se încanta de frumseti'a Sacuntalei, și remanendu numai cu ea, în fine se asiédia pintre flori la umbra. Ambii se înamóreza, dar' neci unulu nu e siguru déca e iubitu.

Regele se întórce ér' la suit'a lui de venatu, și la despartíre dă Sacuntalei unu anelu.

Sacuntală topindu-se de amoru se bolnavesce, și zace la umbra pe unu patu de flori, ér' lângă ea dóue amice ale ei.

Regele întorcandu-se ér' la ea o diăresce dintre tufe zacandu pe patulu de flori, și vorbindu cu amicele ei.

Elu se apropia încetu că sê audă ce vorbescu. Ea descopere amiceloră caus'a bólei sale și se sfătuesce cu ele cum ar' potă ea sê dechiare regelui amoru lui.

O amică o sfătuesce sê facă o poezie și aceea s' o scrie p' o frundă de lotosu, s' o bage în o flóre, și ea, amic'a, va da-o pe sub ascunsu în mâ'nă regelui.

Sacuntală face unu versu și-lu cetesce amiceloră. Atunci d' odată ese dintre tufe și regele si-i dechiară și elu în altu versu amoru seu.

Amicele se departă, și regele rămâne singuru cu Sacuntală.

Între aceste Sacuntală cufundată în amoru cu regele uita a primí după cuviintă pe unu braminu ce venise ostenitu din o lungă caletorie. Din acésta causă braminulu o blastemă, că sê n' o cunósca amantele candu se va duce la elu, până candu braminulu nu-i va deslégă memori'a.

Regele dechiarandu Sacuntalei d'a o luá de socia, se întórce la palatu lasandu pe Sacuntală în dulce sperantă — cum dăce poetulu.

Canva, tatalu, rentornandu din caletorie, tramite pe Sacuntală la regele.

Ea scaldandu-se pe cale în unu lacu, perde anelulu, și candu se duce la regele — elu n' o cunósce neci si-aduce ceva aminte de ea — implinindu-se prin acésta blastemulu braminului.

Sacuntală se departă întristată de la palatul regescu dar' candu e aprópe de unu lacu Apsara, cobóre că unu fulgeru o nimfa din ceru îmbracată în lumina, și ia pe Sacuntală și o duce în o dăbrăva la alti bramini.

Nisce pescari prindu în laculu unde se scaldase Sacuntală nisce pesci, și află în unu pesce anelulu perdutu de Sacuntală.

Anelulu lu-aducă la regele, care cătu lu-vede, i se deslégă memori'a și-si aduce aminte că Sacuntală a fostu la elu, dar' elu n'a cunoscut'o și a respins'o.

Elu cade în o desperatiune și melancolia adunca și după ce, portatu de unu spiritu ratecesce prin ceriuri, cobóra în fine în dăbrăv'a unde eră Sacuntală.

Aici află unu copilă micu care se jocă cu unu leu că cu unu puiu de pasere, deschidendu-i gur'a și numerandu-i dintii. Regele vede că în acestu copilă zace ascunsu simburile unui mare erou.

Anim'a regelui bate cu focu la vederea acestui copilă. O interesare, o iubire nespusală cuprinde pentru elu. Elu începe a se jocă cu



AUBRON

MORTEA LUI MARAT.

copilulu, si dela fetele ce erau pe langa copilu afa, câ elu este alu Sacuntalei. Acest'a erá copilulu care dupa urarea braminiloru avea sê devina domnitoriulu lumei.

Pe candu regele se jóca ací cu copilulu vine si Sacuntala.

Regele ingenunchia inaintea ei si se róga sê-lu ierte. Ea lu-iérta si apoi se intorcu amen- doi cu copilulu in palatu.

Acést'a este istori'a Sacuntalei.

Partile cele mai frumóse sunt dupa mine actulu alu treilea: unde regele si Sacuntala si- dechiara amorulu, si alu sieptelea; unde regele se intalnesce cu Sacuntala.

Pentru a dá cetitoriloru o palida ideia de- spre aceste frumseti mi-permitu a reproduce aici ca introductiune, si inca in prosa, o parte din actulu alu treilea.

Am dîsu, o palida ideia pentru câ eu inca traducu pasagiulu urmatoriu numai din a dóu'a mana, adeca din traductiunea cea mai nuóá ger- mana a lui Lobedanz, de óre ce originalulu nu- lu pricepu.

Lu-traducu in prosa, pentru câ me temu câ traducandu-lu in versuri me voiú departá si mai tare de originalu.

Aici lasu dara sê urmeze pasagiulu acest'a.

Actulu alu III.

(In dumbrav'a de langa Ganges.)

Regele: (cufundatu in cugete). Tuscii bine, nebunule, câ Sacuntala trebue sê asculte de Canva, ér' nu de anim'a ei! Dar' totusi eu nu me voiú lasá de ea neci odata — (cu amoru).

O, Amoru! tu esti armatu cu flori, si totusi câtu de mare este puterea ta!

Tu si palid'a luna insielati, pe nebunii, ce se incredu in voi! Sagetile tale de flori — sunt sageti, de fulgeru. Radiele cele reci, ce le re- varsa lun'a in tacerea noptii, candu nu se teme nime de vre-unu pericolu, atftia flacari in pep- tulu sermaniloru amanti, cari i topescu. — (Dupa o scurta pauza.)

Eu me ducu, eu parasescu acést'a santa dumbrava, eu mi-am finitu lucrulu. Ah! dar' sum ostenitu, sum storsu la trupu si sufletu.

Séu nu se cere recreare dupa lucru?

Recrearea mea este a vedé fati'a ei.

Dar' vai! acésta recreare n' o potui ajunge. (cautandu catra ceru). — Pe tempulu acesta se duce Sacuntala cu sororile sale pe malulu riului Melinu sê se secreteze la umbra. — Bine ati ve- nitu, voióse aure, sê suflati atâta de recoróse, si aduceti pe aripile vóstre profumu de lotosu, si cu stropii de apa ce-i portati in sinulu vostru

mi-procurati recreare mie, in alu carui sinu Amoru, acestu dieu fara corpu aprinde foculu iubirei! — (Se duce mai departe.)

Acolo in frundîsiulu formatu frumosu din ramuri de vetasa voiú vedé-o eu pe ea. Éta urme pe nesipulu galbinu! Deschide-te tufisiu! (Elu dá in laturi nisce ramuri). Ah! dulce ve- dere, ferice ochiulu meu, elu si-a ajunsu sco- pulu celu mai inaltu! Acolo se odinesce ea, do- rulu meu, pe patulu de flori, ér' langa ea amen- dóue sororile sale converséza confidentialu.

(Elu se uita la ele. Sacuntala se vede sie- diendu pe patulu de flori. Amicele ei i facu aeru s' o recorésca.)

Amicele: Te recoresce acést'a ventilare cu lotosolu?

Sacuntala: (patimindu). Nu sciu ce-o sê mai ffa! Vorbiti iubitele mele! (Amicele se uita la ea intristrata si dandu din capu).

Regele: (pentru sine si nevediatu). Ser- man'a, ea este morbosa! De caldura óre? De caldura óre precum mi spune anima? (cauta la ea cu doiosia). Ce mai dubitezu eu ore! Corpulu iubitei mele, cu balsamu de usira pe peptu, cu manile invelite in frundie recoritóre de lotosu, in adeveru e morbósa, dar' totusi este incantatória. Foculu verei si alu amorului causéza asemenea dorere, dar' totusi urmele nu au aceasi gratia, pentru câ numai foculu amorului inaltia grati'a femeiloru pe facia si in ochii.

Prijamvada: (d' oparte). Audi Anasupa, de candu a vediatu Sacuntala pe rege, a cuprins' o unu doru ascunsu. — Acest'a este sorgintele reului.

Arone Densusianu.

(Finea va urmá.)

FLÓREA SUVENIREI.

(dupa Millevoje.)

Luis'a juna, incantatória,
Tienendu in mana o mandra flóre,
Cu-a ei amica peste o campia
Trecu visatórie: „Tu ce 'n pustia
Petreci viéti'a, bune parinte,
Dîse Luisa, aduti aminte,
Candu te-i rogá,
Nu me uitá!“

In a loru cale vigeliósa
O presimtíre, trista, doioáa,
Turbura sinulu junei fetióre:
Ah, dîse dins'a suspinatórie,
Dulce amica, din asta vale
De doru, de lacremi, pe-o lunga cale
Candu voiú plecá:
„Nu me aitá!“

Unu riu in urma avendu sê tréca,
 Jun'a copila 'n valuri se 'néca,
 Flórea iubita cu doiosía
 Atunci arunca, si 'n agonía :
 Adio, draga, de adi inainte,
 Ie asta flóre, si-ti ad' a minte
 De sor'a ta :
 „Nu me uitá !“

Bun'a Maria va sê-i urmeze
 Si pe-a ei sora sê 'mbracisiece ;
 Dar' fu tienuta d' o mana fórte ;
 Ah, pentru dins'a viéti'a e mórte,
 Ea tienù flórea cu devotare
 Si-acést'a flóre d' atunci si-are
 Numirea sa :
 „Nu me uitá !“

M. Strajanu.

SUVENIRI DE CALETORIA.

II.

(Bucur'á scurta, — ce lipsesce in Aradu, — la dlu Pascali, — sér'a — o nevésta frumósa, — ratecire, — forteréti'a — in teatru, — caletoria nóptca, — o femeia care n'a fostu amorisata, — istori'a unui telegramu.)

Nu trebue sê vi o spunu, câ simtîi o bucur'á candu locomotivulu se oprî. Caletori'a pe drumulu de feru chiar asié te obosesce ca si ori ce caletoria. Aerulu inchisu, vér'a caldur'a, érn'a frigulu te molestéza multu. Me bucurai dara, sosindu minutulu in care potui sê scapu de inchisórea mea.

Inse bucur'á mea nu durà multu. Ajunsei in perplesitate mare. Cugetam, câ smintîi calea si in locu de Aradu, sosîi la — Dobritînu, atâtu de mare erá pravulu ce fui silitu a-lu inghitî pana ce ajunsei in orasiu. Dar cocieriulu me asigurà, câ intru adevéru sum in Aradu, si me linisčí.

Aradulu e unu orasiu frumosu, fórte avutu, comerciulu se bucura de o in florire frumósa intr' insulu, — si de cumva se va deschide drumulu de feru catra Alba-Julia, are sê devina unu orasiu mare, — acuma inse i lipsesce — pardosél'.

Trasei la otelulu Vas si peste o diumetate de óra csfi la preambulare. Nu peste multu intelnîi pre unu amicu alu meu, cu carele numai decátu mersei a visitá pre dlu Pascali.

Lu-gasîi in gradina dimpreuna cu stimabil'a-i socfa. Me primira cu multa afabilitate. Dn'a Pascali avù fragedîmea de a-mi face indata o suprindere placuta, spunendu-mi, câ in sér'a urmatória va dechiamá in costuma natiu-

nalu poesi'a mea intitulata „Copil'a romana,“ din comedi'a „Nu vatemati fetele bebrane,“ — care se va representá acusi pe scen'a romana din Bucuresci. Apoi infiraramu unu discursu relativu la literatur'a dramatica si la artea teatrala. Dlu Pascali mi-descrise cu colori viue starea teatrului romanu de dincolo de Carpati, — mi-insîrà obstacolele cu cari au a se luptá artistii nostri natiunali, — apoi atinseramu si de fondarea unui teatru natiunali in imperiulu austriacu, despre care voiu vorbí cu alta oca-siune intr' unu articolu specialu.

Mai tardîu se adunara mai multi óspeti, si petrecuramu tempulu puna sér'a intre conversári interesante.

Mi-placea multu sê vedu interesarea cea mare, ce o dovedî publiculu romanu din Aradu facia cu dlu Pascali, carele in dílele trecute fiindu bolnavu, vr'o dóue representári nu se potura tiené. Dinsula, abié redicatu din bóla, erá pré slabu si palidu, totusi promise, câ in diu'a urmatória va jocá, câ-ci publiculu adunatu din tóte partile statea de mai multe díle acceptandu in Aradu.

Acestu tablou familiaru se intregia pré frumosu de catra dn'a Pascali, carea cu noul nascutulu seu copilasiu in bratie, ni dovedia, câ e nu numai artista, ci si o brava mama romana.

Prim'a debutare a dsale erá anuntiatá pe diu'a urmatória. Toti acceptau cu bucur'á sosirea dílei de mane, si doriau taría si sanctate parchiei artistice.

Intr' aceea se facù séra, si ne despartíramu toti. Erá chiar ajunulu onomasticeí imperatului, orasiulu fu iluminatu si pe strade cerculá o multíme de ómeni, si o banda militaria delectá publiculu cu melodíle sale.

Facui o preambulare in piatia, apoi me condusera la cina in o gradina, unde aflai o multíme de cunoscuti de ai mei. Avuramu o séra frumósa. In gradina erau mai toti romani, — numai o banda slabutia ne cam torturá cu „londorisi“-ele sale polacesci.

Erá tardîu candu ne duseramu a casa.

Demanéti'a abié me imbracai, audfi câ batu la usi'a mea: tocu, tocu, tocu!

Cugetam, câ e atare amicu d' alu meu, si strigai cu bucur'á:

— Intra!

Inse mare fu suprinderea mea! Intrá o nevésta tenera, nalta si bruneta. Avea nesce ochi negri si infocati, — o talia maestetica, — si erá de o frumsetia rara. Admirandu-o neci nu ob-

servai, câ numai decâtu dupa dins'a urmá si unu — barbatu.

Me 'ncercai a revocá in memori'a mea suvenirea loru. Dar indesiertu. Ambii mi-erai necunoscuti. Nu i-am vediutu neci candu.

Intr' aceea i imbiai cu siedutu. Ocupara locu. Si intrebai, câ cu cine am onóre?

— Eu sum X* — respunse barbatulu unguresce — si acést'a aice e soci'a mea.

— Me bucuru, — respunsei inchinandume, dar nu pricepui de felu, câ pentru ce trebui sê am eu onóre de domnulu X,* dimpreuna cu stimabil'a-i sociá.

— Ni pare bine, câ in fine potemu vorbi cu dvóstre in persóna.

— Si eu me bucuru, — respunsei uimitu.

— Intru adeveru, câ-ci caus'a e ponderósa si nu se póte ispraví prin corespundintie.

— Cestiunea e ponderósa? — intrebai si me intrebai: Ce vreu ómenii acestia cu mine?

— Da, fórté ponderósa.

— Domnulu meu, permite-mi, inse eu te pricepu.

— Nu?

— Nu.

— Cum asié?

— Asié, câ nu te pricepu.

— Apoi sê ve chiarificu dara.

— Poftimu!

— Noi suntemu aceia, carii voimu sê cumperâmu cas'a dvóstre din Pest'a.

— Cas'a mea?

— Da, da.

— Sunteti in ratecire. Cercati pe altu cine-va si nu pe mine. Eu n'am casa.

— Apoi nu sunteti dvóstre fiulu negutiatoriuului . . . ?

— Nu. En sum redactorulu „Familiei“; apoi din redigerea unei foi romanesci inca nimeni nu si-a cumperatu casa neci macaru in Seracesci, cu atâtu mai pucinu in Pest'a.

— Asié dara sê ne scusati! De siguru amu gresítu numerulu chiliei. Portariulu ni spuse, câ fiulu acelu negutiatoriu din Pest'a e sub numerulu acest'a.

— Se póte, câ portariulu s'a confundatu prin aceea, câ si eu viní din Pest'a.

— Se póte. Acum'a inse ne iertati.

— Oh, me rogu, mi-pare bine, câ eventualitatea acést'a me aduse in pusetiunea de a fi potutu face cunoscintia cu dvóstre. Déca veti cumperá cas'a aceea, me prenumeru si eu la unu apartamentu mai modestu.

— La tóta intemplantia, — respunsera ós-petii mei suridiendu la esíre.

Numai decâtu esí si eu la dejunu. Apoi visitai fortaréti'a, renumita mai alesu din 1848, langa care se esecutara dupa sugrumarea revolutiunii cei trei-spre-diece generali magiari.

Sér'a o petrecui in teatru, a dóu'a séra asísdere. Din nenorocire, intrevenindu unu morbu repentinu, nu se potura representá piese mai mari, ci numai comedii mai scurte. Dar si in aceste avui ocasiune a me convinge, câ dlu Pascali intru adeveru e unu mare artistu, carele ar poté sê jóce cu succesu in ori ce teatru de rangulu primu, — si câ dn'a Pascali nu numai in viéti'a sociala, dar si in cea artistica e sóci'a iubitului seu barbatu.

A trei'a dí parasii Aradulu, ducandu cu mine suveniri placute. Plecai spre Oradea-mare. De acolo aveam sê plecu cu fratele Popfiu numai decâtu catra Gherla. Inainte de a plecá i telegrafai dara ca sê fia gata.

Caletorit'ati dvóstre candu-va cu post'a? Nu? Apoi neci nu aveti idea de incomoditate. Plecaramu sér'a la siepte, si caletoriramu tóta nóptea. Socii mei adormira toti, numai pe mine me torturá insomniulu. Erá cu noi o femeia tenera, carea precum spuse n'a fostu neci candu amorisata; ea caletoriá spre Casiovi'a, ca sê se retréga din viéti'a in claustrulu de acolo. Serman'a adormi si ea, dar in visu sioptea a dese ori: Eduard! Eduard!

Nepotendu dormi, n' avui alta petrecere, de câtu sê me uitu pe ferésta afara, si sê me delecteza in ceriulu stelosu. Si privindu nóptea tacută mii si mii de idei misterióse trecura prin mintea mea, cari déca le-asiu scríe tóte aice, de siguru ati adormi cetindu-le.

Demanéti'a la nóue si diumetate sosiramu la Orade. Numai decâtu mersei la fratele Popfiu. Abié conversaramu câte-va minute, candu éta servitoriulu de la telegrafu aduse unu telegramu. Erá alu meu.

Eu ajuasei cu caruti'a mai de graba decâtu telegramulu meu.

Iosifu Vulcanu.

De ce?

De M. Berend.

De ce se innéca in mare o stea,
Ce cade, candu selipe mai luminósa,
De ce adese o lacrima grea
Se scurge pe faci'a cea mai frumósa!

De ce unu verme hêdu, veninosu
In anim'a florii pompose petrunde,
De ce 'ntre idee d' unu sboru, maistosu
Adese unu cagétu reu se ascunde!

Elia Traila.

Conversare cu cetit6riile.

— Despre colorile vestmintelor femeiesci. —

Asi6 dara, amatele mele sori6re, c6 nu va fi fara interesu, si-mi veti iert6, ca rubric'a ac6sta se o intrebuintiezu si eu putintelu?

In ordurelele aceste cu nu voiu a me ocup6 de anima, de suspine, de dorintie si fericiri, nu, t6te aceste le lasu dlui redactoru si amiciloru dsale; ci vomu schimb6 intre noi, c6te-va idei despre colorile vestmintelor n6stre.

Francesula Mr. Chevreul, stimatele mele, in scrierea sa „Armonia coloriloru“, discuta f6rte frumosu legile acele a le frumsetiei, cari trebuie s6 le urmeze sesulu frumosu in alegerea si compunerea coloriloru. Col6rea ros6, fati'a rumena o face palida; 6r cea rosuiuntunecata, d6ca col6rea fundamentala nu-o face mai deschisa putintelu, neci decum nu-e aplicabila, c6-ci se nasce contrarietate.

Col6rea verdi6 favor6za mai multu celoru blondine, fatiei cei palida-albe i imprumuta unu picu de rumen6la, 6r' d6ca fati'a e de la natura rumena, atunci col6rea ac6st'a arunca ceva umbra a supra fatiei, si pielea capeta o col6re cam asemene col6rei oleului, prin ce, in locu se ajute frumsetiei, din contra, chiaru o rapesce.

Col6rea galbena, pe langa o fatia sanet6sa blondina, inca mai p6te fi 6r' d6ca si col6rea pielii bate cam galbinciosu, atunci, acestei i ajuta de devine alba, numai d6ca 6ra bucelele sunt de totu blonde, atunci 6r' nu sta bine trasurile fatiei imprumuta o expresiune cam melancolica; mai aplicabila e col6rea galbena, pe langa unu peru cam de col6rea orangei, c6-ci prin ac6sta perulu devine mai deschisu blondu, adecu mai frumosu. Credu c6 ar fi superfluu se spunu, fieste cine scie, c6 vestmentulu galbenu st6 mai bine pe langa nisce bucle ca p6n'a corbului, unu ce imposantu, maretiu, exprimiu aceste d6ue una langa alta.

Col6rea violeta le place la multe, si pe langa nisce fetie eternu zimbit6re si vi6ie inca mai p6te fi, d6ca se cam invest6za cu coloru galbene s6u verde-intunecate, candu aredica in c6tu-va frumseti'a; altmintrelea e o col6re din cele mai uric6se, d6ca inse e totusi destulu de intunecata — devine placuta si fatiei i ajuta putintelu se de vina mai alba.

Col6rea veneta, care in asemenare vine langa cea a orangei, fetiele albe si rumene le face interesante, de altmintrelea la t6te blondinele le place col6rea veneta, totusi recomandu, ca se fia cu privire in alegerea acesteia, pentru c6 col6rea veneta de totu espressa, si fati'a cea mai interesanta inca o face comuna. Brunetele remana, stimatele mele, pe langa col6rea orangei, lese col6rea veneta, dar si aici fie cu atentiune, c6-ci col6rea orangei e mai batat6re la ochi, dec6tu eleganta. 6r fati'a blondina o face si ac6st'a suferibila, cea rumena o albesce, 6r' asupra celei galbincio6sa arunca o umbra verdi6.

Col6rea alba, col6rea inocintiei st6 f6rte bine la fati'a alba, i d6 o expresiune 6re-cum serbator6sca si i imprumuta o bland6tia copilar6sca. Candu voimu a o mestec6 cu coloru fundamentale se grigimu, ca nu cumva prin contrarietatea cea mare se devina pr6 batat6re.

Ca in t6te, asi6 se grigimu si aici, c6-ci nu-e mai ridiculu, ca candu unu barbatu se imbraca din capu pana in talpe totu in albu; totu asi6 si la noi. Col6rea

alba, respective vestmentulu albu e ceva pr6 frumosu, ma tocmai ceva incantatoriu, inse, ca se ve d6cu asi6, e frumosu d6ca e frumosu, c6 ci d6ca nu, atunci 6ra nu sciu se p6te fi mai uritu, s6u mai bine, mai neplacutu. Acum te ne int6rcemu, stimatele mele, la unu ce si mai interesantu.

In d6ilele trecute avendu on6rea a conveni cu o sora de a n6stra de la Bucuresci, intre alte multe pr6 interesante si placute veni discursulu si despre costumulu nostru natiunalu, buna mea amica me surprinse peste t6ta acceptarea. Mi-sc6se si-mi aret6 vestmentulu seu. Unu ce clasicu, unu ce devinu, pana atunci n'am affatu inca in t6te vestmintele ce am vediutu, ma neci inchipui nu mi-am potutu. L' am admiratu, m' am incantatu de elu, dar eu doream s6-lu vedu mai bine, doreamu s6 vedu femeia imbracata in elu. Amic'a mea mi-primi rogarea, mi-iert6 incomodarea ce i-o faceam si se imbrac6. Pana atunci am cunoscutu in femeia c6 e numai ceea ce e, c6 e numai femeia, dar atunci am alunecatu a crede c6 e ceva mai multu, c6 e perfectiunea cea mai perfecta din totulu ce esista.

Invelit6rea capului de metasa alba fina si supf6re de totu, camesi'a intretiesuta si ornata cu fluturai de auru si argintu si cu petricele ca margelele rosii, formandu caadrate maruntiele, pintre ele cu margelutie verdi, galbene si de alte coloru, t6te at6tu frumosu si finu cusute si at6tu de clasicu compuse, c6tu nimicu nu mai remane de doritu. Catrintie dinainte si dinapoi, rochia alba, ornata asiderea in modulu celu mai idealu, in urma apoi papucei galbeni, de asupra cu o rosa de prima (pautlica) rosie.

Candu mi-se present6 amic'a mea, astfoliu de idealu imbracata, dieu, par c6 abi6 o conosceam, er6 pe de o suta de ori mai frumos6, pe de o mia de ori mai amabila, ei6 ca o dina pe carea ori cine vedieudu-o ar' trebui se o iub6sca. Incantata de frumseti'a acelu vestmentu, nici pana adi nu sum in stare a cuprinde, ce stramutari fatale au trebuitu s6 bantue 6re candu societatea omen6sca, ca aceea s6 se estinda si asupra n6stra, s6 influintieze intru at6ta pana si secsulu nostru, c6tu se pares6sca pana si aceea ce iubimiu mai multu pe lume, mai multu dec6tu vieti'a insasi, se pares6sca frumosulu. O femeia, de o frumsetia chiar de rendu, in unu vestmentu ca ac6st'a ar esprime cu multu mai multu, ma ar' fi chiar frumos6.

Deci amatele mele sori6re, credu c6 ar' fi pr6 frumosu s6 incepemu a deschide si noi casele n6stre costumulu natiunalu, si ac6st'a cu at6tu mai multu, c6-ci costumulu nostru natiunalu nu indetor6za intru nimicu, at6tu in frumsetia c6tu si elegania, ma d6ca tocmai ar' ajunge a triumf6 a supra celoralalte, atunci at6tu in privinti'a elegantie, nobletiei si frumsetiei ori care altulu n' ar fi in stare a tien6 concursulu.

Si cu ac6st'a, stimatele mele sori6re, ve salutu.

Lucreti'a.

Jocuri sociale.

Cu alte ocaсии am avutu on6re, frumos6le mele sorori, a vi descri6 c6te-va jocuri sociale, de asta-data mi-oiu lu6 libertate a vi vorbi despre rescumperarea pemneloru date in acele jocuri.

La rescumperarea pemneloru societatea asiderea siede intr' unu cercu. O dama s6u unu june tiene t6te pemnele acoperite intr' o peleria s6u altu ceva. Apoi ia

unulu dintre pemne, fara ca sê-lu vedia si altii, si intrêba de societate:

A cui este acestu pemnu,
Ore de ce-e dinsulu demnu?

La ast'a intrebare judele alesu enuncia sentinti'a. Apoi se arêta pemnulu, si acêl'a a cui e trebuie sê se supuna sentintiei. Voiu insîrã cãte-va pedepse, dintre cari esecutarea unora causêza multe minvate placute societãtii.

1. Sê spuna fia-carui membru alu societãtii gre-siilele sale. 2. Sê dechiame o poetia, sêu sê povestêca o anecdota interesanta. 3. Unulu sê-lu prindia de nasu si sê-lu pòrte in chilia giuru in pregiuru. 4. Sê dechiare amoru vecinei sale sêu vecinului seu. 5. Dêca pemnulu e a unui june, sê sarute man'a cutarei dame, — si dêca pemnulu e proprietatea unei dame, sê dantizeze cu atare june. 6. Sê spuna parerea sa, cum se cuceresce mai usioru o dama sêu unu barbatu. 7. Sê imbrace acusi fatia seriôsa, acusi trista, acusi ridietoria. 8. Sê imite tôte positiunile ce i voru arêtã ceialalti. 9. Sê raspunda „nu“ la tôte intrebãrile cãte i se facu. 10. Dêca pemnulu e alu unei dame, sê fluere unu cantu, fara ca sê rida. 11. Sê povestêca ce insusîri ar dorî sê aiba fiitoria sa sêu fiitorulu seu. 12. Sê spuna fia-caruia ceva placutu, sêu neplacutu. 13. Sê spuna fia-caruia ceva adeveru sêu neadeveru. 14. Sê spuna ce ar face din fia-care membru alu societãtii, dêca ar potê. 15. Sê represinte pe unu omu beatu. 16. Sê asemene cu ceva pre toti cei din societate. 17. Sê spana prin ce sê pòte castigã amorulu seu.

Nemtiulu inse dîce, câ: „Ein Kûszchen mit Ehren kann niemand wehren“, pentru aceea sê me iertati, sê ve insîru si cãte-va rescumperãri prin sarutãri.

1. *Cosiar'a de albine.* Dêca pemnulu se tiene de o dama, ea se asiêdia pe unu scaunu, apoi vinu june aducandu miere in cosiara, sarutandu-o fia-care pe rendu. Dêca inse pemnulu e a cutarui barbatu, acêst'a si-alege o regina de albine, ér celelalte dame represinta florile, elu apoi prin cãte o sarutare aduna miere de pe fia-care flóre si de la fia-care duce mierea la regina si o predã erasi prin o sarutare.

2. *Cersîrea.* Dam'a a careia e pemnulu si-alege unu barbatu, sêu vice-versa, apoi plêca la cersîtu si dîcu la fia-care: „Noi suntemu ômeni saraci si ne rogamu de o sarutare!“ Dêca stau inaintea unui barbatu, dam'a lu-saruta mai antãiu pre acêst'a, apoi pre acêl'a cu care a plecatu; dêca stau la o dama, o saruta barbatulu, apoi pre a sa, si asiê mai departe.

3. *A taiã slanina.* Proprietariulu pemnului stã afara de cerculu societãtii si dîce:

Stau aice, taiu slanina,
Cine m' are dragu sê vina!

Dêca stã afara unu barbatu, trebue sê mërگا o dama, si vice-versa, si trebue sê-lu rescumpe cu o sarutare, apoi se asiêdia dam'a in loculu acela, si dins'a repetiesce viersulu de susu. Joculu se pòte repetî in infinitu.

4. *Stau aice si dorescu.* Unulu stã intr' unu cotu si dîce: „Stau aice si dorescu.“ Societata intrêba: „Pre cine? Elu raspunde: „Pre domuisiôr'a . . .“ Persôn'a pofita trebue sê-lu rescumpe prin o sarutare, apoi dîce ea cuvintele de susu si o rescumpera unu barbatu, si asiê mai departe.

5. *Am cadiutu in fantana.* Proprietariulu pemnului dîce: „Am cadiutu in fantana.“ Apoi lu-intrêba: „Cãtu

de afundu?“ Elu raspunde: „Trei, patru (dupa placu) stangeni.“ Societatea érase lu-intrêba: „Cine sê te scôta?“ Elu apoi numesce pre o dama. Apoi incepe asta si asiê mai incolo pana candu vreu.

Rosa Trandafir.

Mórtea lui Marat.

(cu ilustratiune pe pag. 365.)

„Acum mi-sunt in mana girondistii!“ . . . a dîsu Marat candu l'a dusu cu triumfu poporulu in adunarea natiunala, dar s'a insielatu. N'a ajunsu ca man'a sa sê decida de sôrtea acelora; destinulu seu a fostu cu multu mai apròpe ca sê pòta ajunge acêst'a.

In 1793, 11 iuliu, la otelulu „La providentia“ a sositu cu post'a de Caen o femeia tenera. Tener'a femeia si-a cerutu o chilia, la 5 ore dupa amiêdi s'a culcatu si a dormitu pana mane dî deminêti'a. Atunci s'a imbracatu frumosu dar simplu si a mersu de a cercatatu pe deputatulu Duperret, ca s'o introduca la Garat ministrulu de justitia, ca se cêra documentele unei amice ce emigrase. Duperret i-a promis u a-i implini dorinti'a pe diu'a de mane, si a intreat'o câ cum o chiama si unde i locuinti'a. Tener'a femeia s'a recomandat'u ca „Carolina Corday.“

Dupa acêst'a a mersu indata in palais royal, si si-a cumparatu unu cutîtu si invelindu-lu in batista s'a departatu.

In diu'a urmatore a cercetat'o Duperret si i-a spusu câ n'o pòte introduce la ministru, câ-ci respectiv'a amica a ei a cadiutu in suspitiune, si numai si-ar causã neplaceri si siesi insusi. Corday s'a retrasu éra in chilia si a scrisu o epistola catra Marat prin care-lu ròga se binevoiêca a o primî, câ-ci are a-i face servitie mari. La o óra s'a prezentatu la cas'a lui Marat, dar Catarin'a soci'a lui Marat, pe carea o luase de muiere „inaintea fetii sòrelui si a naturei“ — o formula de casatoria introduse atunci — n'a lasat'o sê intre.

A scrisu atunci o epistola si mai urgenta si si mai secreta. Sér'a pe la siepte ore a esîtu éra din otelu si pe piati'a Victoriei si-a luat'u unu fiacheru si s'a dusu la locuinti'a lui Marat Marat chiar se scaldã Soci'a sa s'a intrepusu si acum si nu voia s'o lese sê intre; din ce s'a escatu intre femei unu micu sgomotu. Audiendu acêst'a Marat a strigatu sociiei sale, s'o lese pe femoi'a straina se intre. Corday a ajunsu acum inaintea lui Marat. Scald'a érá obdusa cu o panza murdara, ér Marat érá invelitu in capu cu unu salvetu. Tôte din giurulu lui erau dure si necurate, scandur'a pe carea scria inca érá neasemenita; calamariulu de cositoriu érá in-tiepenitu in unu butucu de goronu.

Marat a inceputu a intrebã, Corday raspundea. Cu responsurile érá indestulitu si o intrebã mai departe, cu deosebire lu-interesau girondistii se fugisera in Caen. Corday i dietã pe rendu numele acelora. . . . Fòrte bine — dise Marat — peste optu dile toti voru cade de guilotina Acêst'a i-a fostu judecat'a cea mai de pe urma. Corday si-a aredicatu cutîtulu si l'a inplantatu din susu in josu prin plamane-i.

Catarin'a s'a aruncatu ca o furia in chilia cu Basse comisariulu lui Maratu Corday se ascunse dupa perdelele fêrestrii. Ca fulgerulu s'a latîtu faim'a, multîme de poporu alergã din tôte partile. Laurent in prim'a furia, a luat'u unu scaunu si a lovit'o in capu.

Unu friseru, luandu de josu cutitulul incrunțatu, si cantandu asupra lui Maratu in chipu de glorificare, totu una voiă sê se arunce cu elu asupra junei Corday.

Astfelu i-a fostu finitul aceluia, care de atâte ori a incrunțatu stradele Parisului asié dîcandu numai din placere.

CE E NOU?

* * (Alumneulu natiunali romanu) din Timisiór'a a tîenutu in 3 septemvre adunarea sa generala in locuinti'a dlui protopopu localu Meletiu Dreghiciu si sub presiedinti'a dlui dr. Alesandru Mocioni. Dlu presiedinte alu comitetului Meletiu Dreghiciu referi adunării despre activitatea comitetului in decursulu anului trecut. Intrég'a adunare primi cu bucuria reportulu, care asigură pre toti despre activitatea diligenta o comitetului. Apoi comitetulu si-depuse mandatulu, si se procese la alegerea comitetului nou, si se alesera domnii Meletiu Dreghiciu presiedinte, Atanasiu Ratiu de Caransebesiu vicepresiedinte, Paulu Rotariu notariu, Georgiu Craciunescu casariu, Trifone Gianu contro-loru, si unu-spre-diece membrii in comitetu.

* * (Conductu de faclii) Dupa inchiarea numerului trecutu primiramu scirea, că in 6 septemvre sér'a inteliginti'a romana din Sabiiu si din pregiuru a onoratu pre dlu fostu consiliariu gubernialu Elia Macelariu cu conductu de faclii.

* * (Etate rara.) Celu mai betranu omu in comitatulu Bihariei o unu plugariu romanu din comunitatea Damosiu. Numele lui o Monu Sferle, si acuma a ajunsu etatea de 115 ani; cu tôte aceste dinsulu si adi prospicieza atātu de bine, încātu nu se vede a fi mai betranu de 60 de ani. Vede si aude bine, umbla cu usiorate, se urca sprintenu pe delurile cele mai innalte. Muierca sa mori inainte de ast'a cu căti-va ani. A avutu dice prunci, dintre cari numai unulu mai traesce. Acest'a e de siepte-diece de ani.

△ (Epidemia.) In unu regimentu de infanteria stationatu in Tirol'i'a intru atāta grasēza bōl'a de friguri, cătu din 500 de ostasi 300 sunt toti morbosii.

△ (O istoriōra romantica,) ocupa de presentu curiositatea toturora atātu din Vien'a cătu si din pregiuru. Unu proprietariu de acolo si-a maritatu asta primavēra fēt'a dupa unu negutiatoriu teneru din Ungari'a, cu care abié cu cătu-va tempu mai nainte a inceputu a se conōsce, care inse fōrte iute a sciutu sê cascade consimtiulu si grati'a betranului. Casatori'a s'a intemplat, dīlele cele de placere au trecut, candu odata junele in unu discursu glumeti, s'a esprimatu estmodu: „Ce-e pentru acea, si asié suntemu noi frati.“ Espresiuinea acēst'a, cu atāta i-a paruru mai suspiciōsa teneri neveste, pentru că mai de multe ori s'a miratu, că cum de tatalu ei, omu altcum atātu de flegmaticu, s'a potutu invoi asié ingraba si pe neacceptate la casatori'a acēst'a. A inceputu deci a scirié in secretu, si éca a aflatu, că tatalu seu a statu in relatiuni de aprōpe cu mam'a mirelui de unu tempu indelungatu, si asié barbatulu intru adevēru i-a fostu frate. Acum nevēst'a nu vré sê scie nimica de casatori'a, si a si facutu pasi pentru despartire.

△ (Unu ce pré escelentu.) Cetimu in foile din Vien'a, că in pregiurulu Lipovei bantue o banda de hoti domnēscă, si că domnii hoti sunt unguri.

△ (Securitatea publica.) In Erdōhegy, comitatulu Aradului, a mersu unu lontru la unu consangeanu alu seu sê-i dee de mancare. „Nu potu — a dīsu consan-

geanulu — pentru că me temu că voi veni si eu in necasu prin acēst'a!“ „Nu te teme nimica — i-a respunsu lotrulu — că-ci acuma amu capetatu demandare sê trecemu in comitatulu Bihariei, că-ci aici ne persecutēza pré tare.“ Acēst'a credu că demarchiaza in destulu starea escelenta, la carea amu ajunsu.

△ (Unu preotu din Viena la inmormentare.) In dīlele trecute — scrie W—r — a repausatu aice fiulu unui omu seracu. Tempu indelungatu a zacutu mortu in casa, că-ci preotulu n'a voit se vina sê-lu ingrópe pana nu-i solvesce tacs'a. Unu negutiatoriu i-a donatu sicriu, éra unu altulu bani ca se pōta solvi preotului stol'a indatinata de la ómenii seraci, adeca diumetate. Unu conducatoriu de musisa a inbracatu patru fetitie in vestminte albe si a pusu siese musicanti langa sicriu. A venit apoi preotulu, si éca, a fostu atātu de profanu a dīce, că dieu elu nu ingrópa pentru diumetate de tacsă, acolo unde sunt fete si musicanti la inmormentare. Musicantii si fetitiile au trebuitu sê se departeze.

△ (Secuestrare.) Averile principelui Carageorgieviciu, cari le are in Ungari'a inca sunt puse sub secuestru.

△ (Casu infioratoriu.) Muransky, unu amplitu ministerialu a suplicatu la directoriulu biroului sê-i dee concediu pre vr'o căte-va dīle, ca sê-si cerceteze consangeniile ce locuescu nu departe de aici de Pest'a, adaugendu totu odata, că déca si nu l' ar iertă, elu totusi va merge. A si mersu si sosindu la consangeniile sei, in diu'a urmatōria a luat pușc'a si s'a dusu cu toti patru prunci ai sei pe campu. In diu'a aceea a facutu mai multe puscaturi ca sê se dedee pruncii cu aceste, si dupa aceea a mersu éra a casa. In diu'a urmatōrie, a luat de nou pușc'a si toti patru prunci cu sine si a plecatu la campu, unde a puscatu mai antāiu toti patru prunci si in urma si pe sine.

△ (In dīlele aceste) au adusu cu escōrta militara si pre Vladimiru Jovanovicu aici in Pesta si l' au inchisu in asarm'a darabantiloru. Dinsulu asisderea e unulu din cei compromisi in asasinatulu de la Belgradu.

△ (Alteti'a sa Carolu I.) a ordinaru inmultirea armatei cu unu regimentu de artileria si unu batalionu de geniu.

Literatura si arte.

* * (Tragedia originala.) Literatur'a nōstra dramatica se va inmulti acusi prin unu opu Fōi'a din Iasi, „Convorbiri literarie“ incepū in numerulu trecut sê publice o tragedia originala, intitulata „Rienzi“ de Samsonu L. Bodnareșcu. Cu tôte că ne bucurāmu de acestu produptu literariu, ni-ar fi parutu mai bine déca autoriulu si-ar fi alesu unu sujetu din istori'a nōstra natiunala, atātu de bogata in sujete de tragedii. Ne vomu mai rentōrce la acestu opu, indata ce se va fini. Cu ocasiunea acēst'a ni luāmu libertatea a trage de nou atentiunea publicului a supra interesantei foi „Convorbiri literarie“, ce se publica la Jasi, de dōue ori in luna, si constă pe anu pentru Austria 4 fl.

* * (Diuaristicu.) Nu ve spariati, stimatiloru cetitori, că-ci nu vi anuntiāmu esīrea cutarui diuaru nou de dincōce de Carpati, numai diuarinlu „Pres'a“ de la Bucuresci, va esī sub decursulu sesiunii camerei legislative de patru ori pe septemana.

Din strainetate.

△ (*Cultur'a Chineziloru.*) Ce valóre se da femeiloru in Chin'a, se póte vede din urmatórea intemprere mica: Cátu-va tempu, de candu unu june negociatoriu englesu si-luase cu sine soci'a sa juna in caletori'a la Hongcong in Chin'a, unde capetara o visita de la unu mandarinu avutu. Mandarinulu privea cu mare atentiune la tener'a femeia si nu-si luá ochii de pe ea. Esîndu acést'a odata afara, se sculá mandarinulu si cu graba intrebà pe tenerulu barbatu: „Câti bani ai datu pe femeiusc'a ast'a?“ — „O! — respunse englesulu — mai dóue mii sterlingi.“ — „Numai dóue mii pentru acést'a pretiositate!“ — „Neci unu penni mai multu“ — respunse comerciantulu. — „Bine, — díse mandarinulu, scotîndu punga — déca voiesci a mi-o cedá, tîdau cincii mii sterlingi.“ Fati'a seriósa a chinezului aretá cá elu nu glumescce de feliu si asié englesulu a fostu silitu a refusá ofert'a cu politetia. Mandarinulu inse stá din puteri, ca numai sê faca tergu, si-i oferí siepte mii de sterlingi, cugetandu cá acum ast'a va fi primita bine. Englesulu abie la potutu capacítá pe mandarinu cá in Europ'a nu-i asié ca la ei.

△ (*Adeverulu si minciun'a.*) La Fontainebleau unde imperatulu Napoleonu a petrecutu cátu-va tempu s'a intempratu unu episodulu comicu. Intr'o séra de petrecere s'a pusu intrebarea, cum se póte deosebí adeverulu de minciuna? — „Prin aceea, cá venindu amen-dóue la usia, de siguru minciun'a va intrá mai antáiu“ — respunse imperatulu. — Totu in amomintele acele intrau pe usia ministrii Pinard si Rouher. Fie-care se inbiau unulu pe altulu, pana ce Pinard díse cá elu e mai teneru si asié Rouher ca mai betranu se intre elu. Unu risu generalu se facu atunci, si ridea si Rouher fara sê scie de ce ride.

△ (*Din o cronica vechie.*) Vilhelmu de Hessen caletorindu pe la midiloculu secululu a 14-le prin Veneti'a, in suit'a sa erá si unu Dietrich de Schachten, care a si scrisu mai tardíu o cronica despre caletori'a acést'a, in carea venindu vorb'a si despre portulu din Veneti'a, díce: femeile se ornéza cu frumseti'a perului strainu, care-lu coloriséza galbenu séu negru si-lu léga in capu asié ca la noi in Germani'a cód'a la calu.

△ (*Unu preotu ca eroulu unu romantiu.*) In comuna T. provinci'a Pis'a erá o fetitia ca de siepte-spre-diece ani, frumósa si placuta totururu cáti o conosceau. Odata s'a rugatu de parintii ei se o lese sê mérga la unu consangeanu din unu satu vecinu, parintii s'au in-voitu. De atunci incepandu n'au mai affatu si n'au mai audítu cá unde ar poté sê fia; éra la neamuri unde a dísu cá merge inca n'a sositu. Mai intr'unu tardíu au audítu, cá ar' fi vediutu fét'a caletorindu in unu vagonu cu preotulu din R. care asisderea de pe acelu tempu nu se scie ce s'a facutu. Parintele adeca a in-sielatu biét'a fét'a si a fugitu cu elu.

△ (*Lamartine.*) marele poetu, a devenitu in o stare de totu trista. Pe candu trupesce inaintéza miraculosu, spiritualminte devine in o decadintia totu mai mare; asié, cátu nu e mai multu capace a scrie nimica; si de ingrasiatu se ingrasiá asé, cátu singuri medicii au devenitu in perplesitate.

Gácitura de siacu.

De Amalia Nedelcu.

da-	'n	a	li	Eu	Du	man	A-
lui	a	ci.	sa	De	ma	a	ianu
a	In	da-	sum	Prin	nas	ra	ro
Ne	tra-	am	cutu	Din	fi	tra	li-
cres-	ci-	manu	strá	am	ta	de	sio
ianu	del-	cutu	i.	ca	lu-	ci-	tulu
a	ro-	de	sum	da-	me-	ni	ca
cu	Eu	In	De	dom	fi-	ei	a

Sê póte deslegá dupa saritur'a galului.

Deslegarea gáciturei de siacu din nr. 28.

E vecinica-o natiune
Ce sant'a sa misiune
O scie implini.

Te lasa de suspine
Si 'ncrede-te in tine
O bravu poporu romanu!

Atunci vei fi mare.
Atunci potere n' are
Tiranulu de paganu!

Deslegare buna primiramu de la domnisiórele;
Laura Jonescu, Sofia Macaveiu.

Deslegarea gáciturei din nr. 27. o mai primiramu
de la dómnele: Luisa Murgu si Julia Josa.

POST'A REDACTIUNEI.



Deschidemu prenumeratiune nóna la troiluniulu oct. —dec. cu 2 fl. Cei se dorescu sê aiba si tabloulu natalu de pe somestrulu acesta, adeca „Inaugurarea societáti academice“ tre-bue sê alature pentru acést'a inca 1 fl. E de insemnatu, cá tabloulu acést'a se da numai acelora, carii se pronumera pe diumetate de anu. Cu esemplare complete din inceputulu lui iuliu mai potemu inca sierbí.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsi. Piat'a de pesci Nr. 9.